

του Νάσου Θεοδωρίδη*

Πρέπει να είμαστε απολύτως ξεκάθαροι. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στο χώρο της Παιδείας είναι εκ προοιμίου απολύτως προβληματική. Έχει αποδειχτεί πέρα από κάθε αμφιβολία πως **η παιδεία είναι ταξική**. Το ποσοστό εισαχθέντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι συναρτώμενη με την οικονομική στάθμη της οικογένειας και συναρτώμενη από την περιοχή διαβίωσης. Οι πιο φτωχές περιοχές έχουν και τα μικρότερα ποσοστά επιτυχίας. Εκτός αν δεχτούμε πως οι ασθενέστεροι οικονομικά είναι μειωμένης αντίληψης υιοθετώντας μία νέα πρωτότυπη ρατσιστική θεωρία.

Το εκπαιδευτικό έργο επηρεάζεται άμεσα από το πολιτισμικό και κοινωνικό κεφάλαιο των μαθητών και μαθητριών για το οποίο οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν καμία ευθύνη, κάτι το οποίο δεν ισχύει για την αγορά εργασίας. Και τυχόν διαφορές του εκπαιδευτικού έργου μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων σχολείων δεν οφείλεται στην “ποιότητα” των εκπαιδευτικών (προφανώς σε κάποιους διαφεύγει το γεγονός ότι πάνω από το 25% των εκπαιδευτικών των δημόσιων σχολείων κατέχει κάποιο μεταπτυχιακό ή ακόμα και διδακτορικό δίπλωμα...), αλλά στη διαφορά του κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου των παιδιών που φοιτούν στα ιδιωτικά σχολεία (στα ιδιωτικά σχολεία φοιτούν παιδιά με ανώτερο κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο σε αντίθεση με ένα σημαντικό ποσοστό παιδιών που φοιτούν στα δημόσια σχολεία που έχουν χαμηλό κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο).

Η ανεργία των πτυχιούχων στην Ελλάδα δεν σχετίζεται με την ποιότητα της εκπαίδευσης αλλά με τις στρεβλώσεις της ελληνικής οικονομίας (αποβιομηχάνιση, ολιγαρχική διάρθρωση της αγοράς κλπ).

Συνεπώς, οποιαδήποτε συσχέτιση της “ποιότητας” της εκπαίδευσης με την ανεργία στην Ελλάδα έχει ως σκοπό τη δημιουργία αποδιοπομπαίων τράγων και μόνο.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι οι πτυχιούχοι των ελληνικών ΑΕΙ στο εξωτερικό χαίρουν

μεγάλης εκτίμησης και οι προοπτικές απασχόλησής τους είναι μεγαλύτερες (σε σχέση με την Ελλάδα) καθώς οι εκεί οικονομίες βοηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό στην επαγγελματική τους αποκατάσταση. Επομένως, το θέμα της ανεργίας σχετίζεται με την οικονομία αυτή καθαυτή, και όχι με τις γνώσεις και ικανότητες των εκπαιδευτικών.

Είναι σαφές ότι μέσω της αξιολόγησης, οι κυβερνήσεις επιχειρούν να περνούν τις αντιεκπαιδευτικές πολιτικές τους, έχοντας τους εκπαιδευτικούς υποταγμένους και ανήμπορους να αντισταθούν στα σχέδια περαιτέρω διάλυσης του Δημόσιου Σχολείου.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι **η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, στις χώρες όπου αυτή εφαρμόστηκε, δημιούργησε περισσότερα προβλήματα από αυτά που κλήθηκε να αντιμετωπίσει** (αύξηση σχολικής διαρροής, όξυνση κοινωνικών ανισοτήτων, διόγκωση νεανικής παραβατικότητας και άλλα). Το πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Μεγάλη Βρετανία όπου η αξιολόγηση εφαρμόζεται με πολλαπλούς τρόπους και σε πολλαπλές φάσεις, με αποτέλεσμα μία συνεχή πίεση στους εκπαιδευτικούς που ουδεμία βελτίωση φέρνει στην παροχή του εκπαιδευτικού έργου. Είναι όμως μέσο για να κλείνουν τα «προβληματικά» σχολεία παρέχοντας έτσι στην κοινωνία μία αντίληψη παρόμοια με αυτή του Καιιάδα. Πρόκειται για μία λογική που στο βάθος της εμπερικλείει ναζιστικά προτάγματα (οι αδύναμοι δεν έχουν θέση στην κοινωνία). Στη Μεγάλη Βρετανία, όπου εφαρμόστηκε πρώτη φορά, σχεδόν 40.000 δάσκαλοι εγκατέλειψαν το επάγγελμα σε ένα μόλις έτος. Κι αρκετοί από αυτούς δεν αντικαθίστανται. Σήμερα υπάρχει έλλειμμα 30.000 δασκάλων και καθηγητών στην τάξη, ιδίως στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου το 20% των διαθέσιμων θέσεων εκπαιδευτικής κατάρτισης μένουν άδειες. Η έλλειψη καθηγητών σημαίνει ότι τα τμήματα μεγαλώνουν. Περισσότεροι μαθητές ανά τμήμα σημαίνει μεγαλύτερη δυσκολία στον έλεγχο, μεγαλύτερη δυσκολία στη βοήθεια στους λεγόμενους “αδύναμους” μαθητές. Κι ο χαμένος έλεγχος βάζει εμπόδια στη διδασκαλία, αφαιρώντας της χρόνο με συνέπεια οι μαθητές να σημειώνουν μικρότερη πρόοδο κι αυτό μπορεί να είναι καταστροφικό και για τους καθηγητές-

Άραγε η αξιολόγηση θα κάνει όλα τα σχολεία καλύτερα ?? Όχι βέβαια. Θα τα κατατάξει, όμως, σε «καλύτερα» και «λιγότερο καλά», ώστε μόνο τα πρώτα να εξασφαλίζουν χρηματοδότηση (για λίγο από το κράτος, μετά από τους δήμους, στους οποίους θα περάσουν, και, κυρίως, από ιδιώτες). Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα ?? Τα σχολεία, προσπαθώντας να γίνουν «καλά», θα πρέπει να προσελκύσουν αφενός γόνους οικονομικά και κοινωνικά ισχυρών και αφετέρου ιδιώτες χορηγούς. Όσα σχολεία «αποτυγχάνουν» (εργατικές γειτονιές, απομακρυσμένες περιοχές, μειονότητες) θα μαραζώνουν και σταδιακά θα κλείνουν.

Συγκεκριμένα, με την αξιολόγηση, η χρηματοδότηση θα γίνεται μέσω χορηγιών και δωρεών, που οδηγούν ευθέως στην κατηγοριοποίηση σχολείων. Η εκπαίδευση θα εξαρτάται πλέον από τα συμφέροντα των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων που θα «παράγει» φτηνό, πειθαρχημένο και «ευέλικτο» εργατικό δυναμικό. Τα σχολεία θα μετατρέπονται σε οικονομικές μονάδες που θα προσπαθούν να εξασφαλίσουν το ψωμί τους μόνες τους (προφανώς από τους γονείς, από κάποιους χορηγούς ή από ενοικίαση των υποδομών τους σε τρίτους). Έτσι, ενισχύεται ο ρόλος της γονεϊκής επιλογής, της δυνατότητας δηλαδή των γονιών να επιλέξουν σχολείο και στη λεγόμενη «ελεύθερη επιλογή» του διδακτικού προσωπικού (που σημαίνει εδραίωση μηχανισμών ρουσφετιού).

Επίσης, δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική η αξιολόγηση, διότι δεν διαθέτουν ΟΛΟΙ και ΟΛΕΣ οι μαθητές και οι μαθήτριες πρόσβαση στο διαδίκτυο, απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, ικανότητες χειρισμού σε επαρκή βαθμό. Επιπλέον, μόνο το σχολείο και η φυσική παρουσία μπορούν πραγματικά να παράγουν γνώση και όχι απλώς να παρέχουν πληροφορία.

Τέλος, ένα σχολείο - επιχείρηση θα κατασκευάζει μια μεγάλη αριθμητικά στρατιά στελεχών εκπαίδευσης και καταργεί ουσιαστικά τον Σύλλογο Διδασκόντων και τον παιδαγωγικό του ρόλο. Οι εκπαιδευτικοί θα μετατρέπονται σε απλά εκτελεστικά όργανα των άνωθεν εντολών, χωρίς ουσιαστικά δικαιώματα στο σχολείο. Τα σχολεία, στα οποία δεν θα υπάρχει σταθερό προσωπικό, με εργασιακές σχέσεις διαλυμένες, δεν θα μπορούν να παρέχουν ουσιαστικό έργο. Αυτή η διαδικασία θα ισοπεδώσει το παιδαγωγικό κλίμα της τάξης και θα δημιουργήσει ένα καθεστώς πελατειακών σχέσεων μέσα στο σχολείο, αφού οι εκπαιδευτικοί θα είναι υποτελείς στους διευθυντές, καθώς από εκείνους θα εξαρτάται η εκπαιδευτική και επαγγελματική τους πορεία. Είναι φανερό ότι επιχειρείται να επιβληθεί μόνιμο καθεστώς φόβου και χειραγώγησης των εκπαιδευτικών, ώστε κάθε απόκλιση από το πρότυπο του υποταγμένου εκπαιδευτικού να κρίνεται σαν δημοσιούπαλληλικό παράπτωμα ή αντιεπιστημονική παρέκκλιση.

Με άλλα λόγια, το “σχολείο του μέλλοντος” που προωθείται δεν θα είναι τίποτε άλλο παρά ένα εργοστάσιο μαζικής παραγωγής υποταγμένου εργατικού δυναμικού έτοιμου να καλύψει τις ανάγκες της αγοράς με ελάχιστους μισθούς και σχεδόν μηδενικά δικαιώματα. Αυτός όμως είναι ένας ρόλος που κανένας εκπαιδευτικός που σέβεται το λειτούργημά του δεν πρόκειται να δεχθεί. Όλα αυτά γίνονται διότι η αγορά εργασίας χρειάζεται εργαζόμενους-εργαλεία που θα έχουν αναπτύξει απλώς και μόνο κάποιες συγκεκριμένες δεξιότητες και δεν θα έχουν ευρύτερη μόρφωση. Έτσι, θα είναι εύκολο να προσαρμόζονται στις νέες κάθε φορά απαιτήσεις, θα μπορούν να εκπαιδευτούν μόνοι τους στις νέες τους κάθε φορά εργασιακές προδιαγραφές μέσα από manual που θα τους στέλνει η εταιρία ή η επιχείρηση, χωρίς καμία

ιδιαίτερη ειδίκευση άρα και χωρίς καμία ιδιαίτερη οικονομική απαίτηση. Μέσω της «ανεστραμμένης τάξης» ο αυριανός εργαζόμενος έχει εμποδώσει τον μηχανισμό του «μαθαίνω μόνος μου και δεν έχω ανάγκη το σχολείο». Η πληροφορία αντικαθιστά τη γνώση και η κατάρτιση την Παιδεία.

Απώτερος στόχος της κυβέρνησης της Ν.Δ. είναι η περαιτέρω μείωση των δαπανών για την δημόσια Παιδεία, η αντικατάσταση της γνώσης με πληροφορίες και δεξιότητες που επιβάλλονται όχι από το όφελος του μαθητή αλλά από την αγορά εργασίας. Επίσης προωθείται η διείσδυση επιχειρήσεων σε τομείς της δημόσιας εκπαίδευσης και ο ανταγωνισμός μεταξύ των σχολείων που θα οδηγήσει σε κατηγοριοποίηση και σε μαζικές καταργήσεις και συγχωνεύσεις. Έτσι, το νεοφιλελεύθερο κράτος παύει σταδιακά να χρηματοδοτεί τα σχολεία και τη δημόσια εκπαίδευση που αποτελούν οικονομικό βαρίδι. Περισσεύουν συνεπώς περισσότερα χρήματα ώστε να δοθούν για την ενίσχυση των μεγάλων επιχειρήσεων, των στρατιωτικών δαπανών κλπ.

***Ο Νάσος Θεοδωρίδης είναι δικηγόρος Αθηνών και μέλος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (ΣΕΚ) και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ**